

Поетът Лъчезар Еленков

ТВОРЧЕСТВОТО Е РАЗПЯТИЕ!

● *Отношението на българина към застрахователното дело и застраховането е в криза*

- Г-н Еленков, при какви обстоятелства поклъва свято у вас?

- Свято у човека е състояние, което няма определение. Всеки го разбира и усеща според своето лично, национално, социално и политическо вероизповедание. За мен Свято, написвам го с главна буква, е разбирането ми за гражданска принадлежност. Аз съм роден в антифашистко семейство. Татко бе учител и общественик. Мама - витална и сърдечна жена. Естествено е да отстоявам Свято като нравствена и морална категория, свързана със свободата на народа и с отделния човек. Свято у мен винаги е поклъвало при обстоятелства, когато свободата е била притеснявана - и моята, и на обществото.

- **Самотен и неразбран ли се чувства съвременният поет?**

- Да! Но става дума за поета,

- Ако кажа, че не се вълнувах, ще бъда неискрен. Очаквах тези отличия и вярвах, че ще бъда отличен с тях, рано или късно. Даже веднъж преди пет години на

такъв смисъл Ботев не е салонна прищявка и мнимо патриотично скудоумие като кръшните талии и заоблените словоизлияния на майкопродавците. Той е обгорено кървящо знаме. Вее се необходимо и свободно. Зове и вдъхновява. Буди съвести и бие тревога, когато Отечеството се покрива от плесента на ретроградността и мрака. Ботев учи и пречиства, вдъхва смелост и упование, крепи всекиго, който се е обрекъл на идеала на неговия славен и труден път. Христо Ботев е в страданието и хубостта на България. Той ни гледа през очите на Отечеството. Тревожен. Спокоен. Велик. Гениален. Той е в нас - в сетивата, в помислите и волята ни!

- **Благодарение на вас е издигнат паметник на Ботев в с. Задунаевка, Украйна. Разкажете ни подробно за това ваше апостолско и патриотично начинание.**

- Идеята за построяване на паметник на Христо Ботев се роди

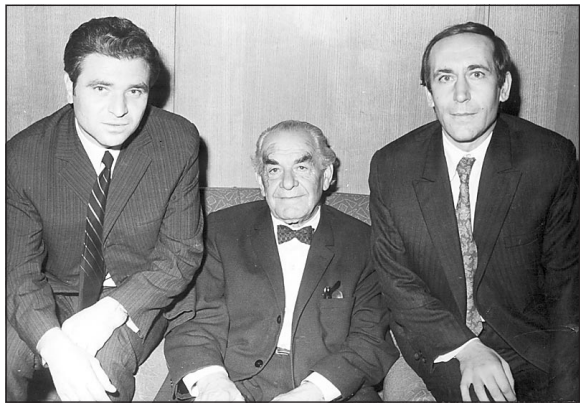

Лъчезар Еленков с приятелите Петко Брагинев, Кирил Борисов, Петър Андасаров в бара на хотел „София“, 1978 г.

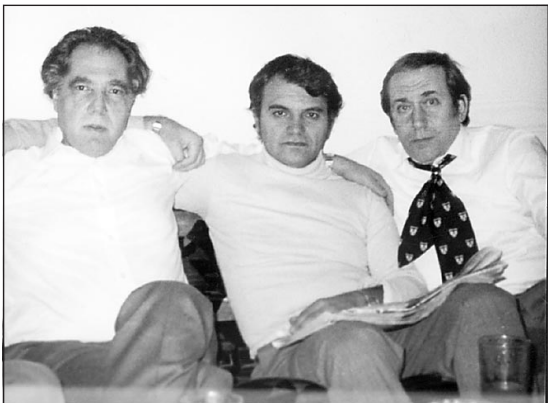
рождения ми ден /21 юли/ един от гостите ми предказа с наздравичата си висок орден, като се аргументира с моята творческа и

Лъчезар Еленков е роден на 21 юли 1936 г. в с. Горни Лом, Белоградчишко, в учителско семейство. Възпитаник е на Видинската мъжка гимназия „Димитър Благоев“. Завършва Машинен факултет на Московския нефтен институт и следва българска филология в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Автор е на 28 стихосбирки и поеми, между които „Отвесни градове“, „Забранена трева“, „Континентални кратери“, „Брод на образи“, „Гранитово“, „Писма за Левски“, „Здравей, вещице, здравей, мила“, „Молитва за Македония“, „Светлина от лебед“, „Дневен фенер“. Негови книги са издавани в СССР, Испания, Индия, Чехословакия, Турция. Превеждан е в САЩ, Англия, Италия, Куба, Естония, Унгария, Украйна, Беларус. Лауреат е на националните литературни награди „Гео Милев“, „Михалаки Георгиев“, „Иван Нивявин“, „Димитровска награда“. Народен деятел е на културата. Член е на Перуанската академия на поетите. Работил е в Радио „София“ като зам. главен редактор на радиостанция „Младост“. Бил е главен редактор на българо-съветското младежко списание „Дружба“, секретар и главен секретар на Съюза на българските писатели, пълномощен министър и директор на Българския културно-информационен център в Москва, главен редактор на „Славянски вестник“, директор на вестник „Български писател“. Сега е главен редактор на антифашисткия вестник „Жарава“ и директор на вестник „Моята вяра“. Лъчезар Еленков е член на Висшия съвет на Българската социалистическа партия. Той получи тази година орден „Стара планина“ и Ботевската награда за поезия.

Отляво надясно: Матей Шопкин, Ламар, Лъчезар Еленков по време на II конгрес на СБП, 1973 г.

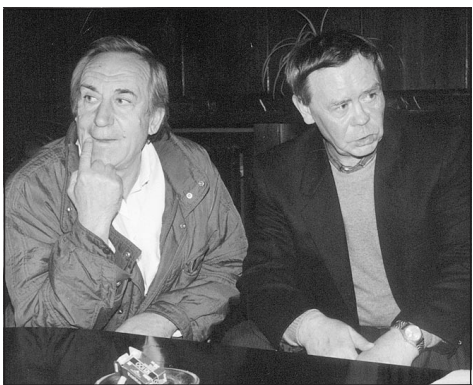
Отдясно наляво: Лъчезар Еленков, Красен Химирски, Георги Джагаров, Ню Йорк, 1981 г.

който не се ръководи от временни естетически и политически конюнктури, а отстоява своя избор, предопределен от таланта и разбирането му за същността и задачите на литературата, на поезията, на изкуството, на творчеството. За мен винаги са били актуални и са най-главното в житейското ми кредо думите на великия Ботев, написани от него във вестник „Знаме“ в навечерието на Априлското въстание: „И науката, и литературата, и поезията, и журналистиката Е би трябвало да вземат характер на политическа пропаганда, т.е. да се съобразяват с живота, със стремленията и с потребностите на народа...“

- **Наградите възвръщат ли вярата на поета в необходимостта от поезия?**

- Не, наградите са следствие! И понякога идват твърде късно. Всъщност те озвучават едно дело, а не го превръщат в необходимост. Поезията е като кръвта - идва и си отива с раждането и смъртта на поета. А както се знае, най-печалната радост е да бъдеш поет. Всичко останало не влиза в сметките. До смъртта. Най-голямата награда за поета е да остане в паметта на поколенията. Но и това понякога е относително. Защото паметта се подхранва от много обстоятелства - обективни и субективни. И винаги шансът е еднакъв. И все пак времето в повечето случаи е справедливо като съдник, като точен и обективен критик.

- **Как вие приехте тези отличия - ордена „Стара планина“ и Ботевската награда за поезия?**

Лъчезар Еленков и Валентин Распутин, 1994 г.

гражданска позиция - качества, които напоследък не се срещат толкова често. За мен двете отличия са за книгите ми и моята работа като журналист, като основател на вестници и списания, като културен деятел.

- **Какво е за вас Ботев - еталон за поет, личност или гражданин?**

- Някой беше казал, че всеки си има своя Ботев, но не всеки народ има Христо Ботев. Днес видимо и невидимо се подкопава националното самосъзнание. Налага се чужда култура, синоним на глобализацията. Води се явна, полуявна и скрита война срещу неръководения мост на българската духовност - от Светите братя Кирил и Методий до Никола Вапцаров, всъщност и до най-младите съвременни достойни защитници на истинското художествено българско слово. Под заплаха е да изчезне българската историческа памет. Обезверяването на нацията води към лумпеннизация на народното съзнание. В

в родната къща на поета Нико Стоянов - бесарабски българин от село Ивановка, разположено на 11 км от село Задунаевка. През пролетта на 1989 г. група български писатели, редактори в българо-съветското списание „Дружба“, със свои колеги от московската редакция на списанието гостуваха в Бесарабия. Аз бях главен редактор на „Дружба“ от българска страна и директор на Българския културно-информационен център в Москва. Вечерта, под лозинката в двора на Нико, заобиколени от роднини на домаки-

на и ръководители на селото, предложих да се обърнем за помощ към дарители и почитатели на делото и поезията на Христо Ботев. И работата тръгна. Отзоваха се с дарения Съюзът на българските писатели, издателство „Художествена литература“, училището в град Усогорск, Коми, АССР, Българският културно-информационен център в Москва, град Арцис - Одеска област, СП „Интерпринт“, Български строителен комбинат в град Стари Оскол, Съюзът на художниците на СССР, Съюзът на украинските писатели, колхоз „Христо Ботев“ в Задунаевка, мое лично дарение, Фонд „Славянска писменост и култура“ - СССР, Дружеството за съветско-българска дружба - Москва. Съпричастието беше уникално и показателно за отношението на съветските институции към безсмъртния поет и неговото революционно дело за свободата на България. Фигурата на Ботев бе изваяна от българския художник и скулптор Георги Недялков. Той работи в ателието „Вуче-

тич“ на Съюза на съветските художници. Помагаша му няколко млади руски скулптори. Паметникът се изля в московски завод. Тир на колхоз „Христо Ботев“ го откара в Задунаевка. Помогна ни председателят на колхоза - българинът Владимир Питак. Съпругата му е преподавател по български език в училището „Христо Ботев“. Георги Недялков работи около месец по монтажа на паметника. Бе посрещнат от местните българи като месия. Откриването на паметника бе на 2 юни 1991г. Народ от цяла Бесарабия се стече да ознаменува събитието. Паметникът се намира в изключителен магичен триъгълник - между черквата, училището и къщата, в която е живял Христо Ботев като учител в Задунаевка. Ботев е показан в цял ръст, облечен в дрехите на възрожденски учител. Гледа към България. Паметникът бе осветен от митрополит Григорий, тогава ректор на Софийската духовна семинария. За съжаление никой от тогавашните политически и държавни ръководители на България не се отзова на нашата покана да присъства на осветяването на паметника. О, времена, о, нрави! - би извикал всеки, който има съвест и изпитва обич към делото на Ботев. Ще добавя, че изпратихме покани до тогавашния президент Желю Желев, тогавашните ръководители на Министерството

на културата и Министерството на просветата. Глас в пустиня! Политическата конюнктура надделя над истината и морала! За мен паметникът в Задунаевка е едно от моите задължения и чувства на обич и признателност към Ботев. В дългия ми път като поет винаги съм се стремил да се доближа до неговия начин на живот! Мисля, че съм успял. Колкото и нескромно да звучи.

- **Къде се чувства застрахован поетът?**

- Поетът се чувства застрахован единствено в творчеството си. Разбира се, ако изцяло се е отдал на него. Без уговорки. Без сметки за облаги. Творчеството е разпятие!

- **Какво е отношението ви към застраховането?**

- Отношението на българина към застрахователното дело и застраховането е в криза. Днес малко хора мислят за неговата голяма защита в жестокия живот, който ни е сполетял. Баща ми имаше положително отношение към застраховането. Спомням си как постоянно внасяше вноски. Една изтекла застраховка се превърна в съдбовна подкрепа за моето осигуряване с жилище, когато бях млад поет и започвах трудовата си дейност. И синовно му благодаря за това!

Разговаря
МАРИЯ МИТЕВА

ЛЪЧЕЗАР ЕЛЕНКОВ

СЪН СРЕЩУ 19 ФЕВРУАРИ

Левски се освободи от бесилото
и влезе в хана на края на града.
Там - около централната маса -
седяха първенците на София.

Встани стояха със пози застинали
лакеи, а също - пазванти на рега.
Имаше в антуража и расо
с разпната на кръст философия.

Гризеше глутница сякаш. По-силно от
кръга свиреп, над гнездото на леда
гръзко се люшна смелото „Сам съм!...“
Какво ли беше решил Светлокосият (????).

Някъде глухо простена увиснало
клепало в лунната вечер. Над града
легна страх, че отново опасно
се ражда бунт сред робска атрофия.